

Til forældre med børn som er på vej til eller som er begyndt i dagpleje eller vuggestue

Århus Kommune

Børn og Unge

Dit barns trivsel, læring og udvikling

Status- og udviklingssamtale. Barnet på 9 – 14 måneder

Indhold

INDHOLD

Introduktion	4
De 6 læreplanstemaer.....	5
1. Sociale kompetencer.....	5
2. Sproglig udvikling.....	6
3. Kulturelle udtryksformer og værdier.....	7
4. Alsidig personlig udvikling.....	8
5. Krop og bevægelse	9
6. Natur og naturfænomener.....	10
Dialoghjul	11

Kolofon

Udgivet af:

Århus Kommune, Børn og Unge
Videncenter for Pædagogisk Udvikling
paed-afd@mbu.aarhus.dk

©Copyright:

Århus Kommune, Børn og Unge
Videncenter for Pædagogisk Udvikling

Der tages forbehold for trykfejl

Oplag:

3.000

Design og produktion:

coma

BØRN I DAGPLEJE OG VUGGESTUE

I inviteres til en samtale om jeres barns trivsel, læring og udvikling. Samtalen er frivillig og varer typisk 30 – 45 minutter. Formålet er at tale om det, som både forældre og personale finder mest betydningsfuldt, og samtalen tager udgangspunkt i, at noget er fælles for alle børn, og noget er forskelligt. Samtalen munder ud i beslutninger om, hvem der gør hvad for at støtte barnet bedst muligt.

I samtalen udveksler I og personalet viden, erfaringer og ønsker om jeres barns trivsel, læring og udvikling. Personalet er interesserede i at vide noget om barnets hverdag sammen med jer, og I kan have glæde af at høre om barnets hverdag i dagplejen eller vuggestuen. I og personalet har forskellige roller og ansvar, og samtalen medvirker til at klarlægge disse forskelle.

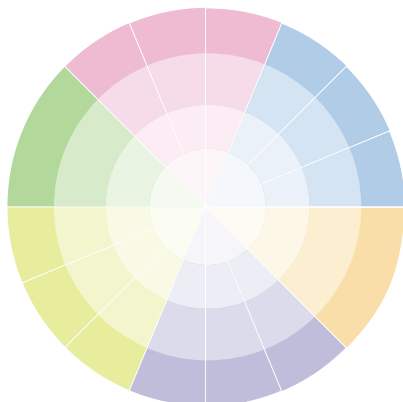
I samtalen drøftes, hvordan barnet er, hvordan det har det, og hvad det kan. Derudover tales om, hvad barnet gerne vil, hvordan det lærer, og hvad der skal til, for at barnet i det hele taget lever et godt børneliv. I kan også inddrage oplevelser fra fødslen, og de samtaler I har haft med sundhedsplejersken, og ikke mindst jeres erfaringer fra hverdagen sammen med barnet.

Temaer for samtalen

Samtalen kommer omkring følgende seks temaer:

- sociale kompetencer
- sproglig udvikling
- kulturelle udtryksformer og værdier
- alsidig personlig udvikling
- krop og bevægelse
- naturen og naturfænomener

Et tema indeholder et eller tre pædagogiske læringsmål, som beskriver, hvad personalet arbejder på at opnå i det pædagogiske arbejde. Til hvert læringsmål er der indikatorer på, hvor barnet er i sin udvikling. Indikatorerne ses som kropsudtryk, handlinger og sproglige udtryk. Både I og personalet kan naturligvis inddrage andre indikatorer.

Inden samtalen

Inden samtalen udfylder I dialoghjulet på side 11 ved at skravere indefra og ud til den fase, I vurderer, jeres barn er i. Dialoghjulet er en model, der skaber overblik over barnets kompetencer, ressource og udviklingsretning. Hjulet kan ikke udfyldes rigtigt eller forkert, men udfyldes på den måde som I finder mest præcis.

Introduktion

I vurderer barnets trivsel, læring og udvikling frem mod læringsmålene ved hjælp af følgende fire faser:

Kan ikke endnu betyder, at barnet hverken selv eller med aktiv støtte og hjælp fra en anden mestrer læringsmålet. Barnet viser en meget begrænset aktiv interesse og overlader initiativet til en anden eller opgiver, fordi det ikke kan.

Kan med hjælp fra en anden betyder, at barnet er afgørende afhængigt af, at nogen hjælper det. Det kan være et andet barn eller en voksen som vejleder, holder, støtter, inspirerer eller hjælper aktivt til.

Kan næsten selv betyder, at barnet i kraft af egen indsats er på vej til at nå læringsmålet. Barnet træner og øver sig og har i den forbindelse ikke brug for hjælp fra andre.

Kan betyder, at barnet mestrer læringsmålet sikkert.

Ved enkelte læringsmål kan disse fire faser ikke benyttes.

Samtalen

I samtalen snakker I om barnets særlige træk, og hvad der er bedst for barnet. Der kan være tale om barnets forhold til de andre børn og til de voksne, og om sjove og tankevækkende historier fra hverdagen.

Da barnets trivsel, læring og udvikling er afhængig af, hvor det opholder sig, vil I og personalet have forskellige erfaringer med barnet, og det afspejles i dialoghjulet. Dette er naturligt og inspirerer til en udbytterig samtale.

I slutningen af samtalen aftales det, hvem der gør hvad for at støtte jeres barns fortsatte trivsel, læring og udvikling indtil overgangen til en anden børnegruppe eller til et andet dagtilbud. Derudover beslutter I, om der skal holdes et møde inden overgangen. I den forbindelse er det vigtigt, at I tager stilling til, hvad der skal oplyses til dem, der overtager ansvaret for barnet.

Personalet har ansvaret for samtalen og anvender også materialet i deres forberedelse. Dog vælger personalet i nogle tilfælde ikke at udfylde dialoghjulet, da personalet ikke har kendt barnet så længe.

De følgende seks sider læses og udfyldes for til sidst at skraveres i dialoghjulet.

1. Sociale kompetencer

Barnet øver sig i sociale kompetencer, når det kommunikerer og færdes i et samspil med andre, og det øger hele tiden sine evner til at samarbejde, lege og håndtere de sociale spilleregler.

Barnet opbygger og styrker sine sociale kompetencer i samspil med andre, når det udforsker fællesskabet. Barnet tilegner sig spilleregler for samvær, lege og aktiviteter og er selv med til at skabe reglerne som en del af samværet.

I venskaber mærker barnet, hvad det betyder at være sammen med andre, og barnet lærer at tage et socialt ansvar.

For at gøre sig forståelig i sociale sammenhænge benytter barnet sig både af kropssprog og det talte sprog. Identitet og sociale kompetencer bliver skabt, når barnet er i sociale sammenhænge, hvor det kan spejle sig, efterligne andre og modtage og give respons i forholdet til andre mennesker.

Pædagogiske læringsmål

Målet er, at barnet udvikler kompetence til:

tilknytning og adskillelse

at indgå i fællesskaber

at kommunikere med følelser

Kan
ikke
endnu

Kan
med
hjælp

Kan
næsten
selv

Kan

Indikatorer

Målene kan registreres på flere måder, blandt andet ved, at barnet...

- vinker, smiler eller græder når forældrene kommer og går
- vil sidde på skødet, trøstes eller putte sig ind
- forlader og vender tilbage til de kendte voksne med jævne mellemrum

- kigger på det, som andre kigger på, og det de gør
- efterligner andres handlinger
- tager initiativ til kontakt med andre

- giver respons med forskellige ansigtsudtryk
- giver respons med forskellige kropsholdninger og bevægelser
- giver respons med lyde, latter eller gråd over for andre

2. Sproglig udvikling

Et veludviklet sprog er en vigtig forudsætning for hele barnets udvikling. Når barnet kommunikerer med lyd, mimik og ord, er det typisk i kontakt med andre, og det gør sproget til en vigtig del af de sociale kompetencer.

Sproget styrker barnets evne til at tænke abstrakt. Barnet tænker og regulerer sin adfærd ved hjælp af sprog og udvikler et bevidst forhold til sin omverden.

Sproget er med til at sætte viden i system og medvirker samtidig til at skabe grundlag for erkendelser og overvejelser.

Udgangspunktet for det meningsfulde sprog er til stede, når barnet er så bevidst om et emne eller en genstand, at barnet også kan bruge det i situationer, hvor fx genstanden er uden for synsvidde.

Pædagogiske læringsmål

Målet er, at barnet udvikler kompetence til:

at etablere sproglig kontakt

at kommunikere med kendte andre

at håndtere sprogets form

Kan
ikke
endnu

Kan
med
hjælp

Kan
næsten
selv

Kan

Indikatorer

Målene kan registreres på flere måder, blandt andet ved, at barnet...

- peger, rækker ud og skubber hen til
- ler, klapper, siger lyde og enkelte ord
- giver og tager genstande

- er i dialog med andre med lyde og ord
- bevæger hovedet ved et 'ja' eller 'nej'
- giver respons på kropsudtryk og stemmens betoning

- siger korte, ens, sammenhængende lyde og enkelte ord
- efterligner sprogmelodien i det, barnet hører
- giver respons på typiske ord og udtryk fra hverdagens rutiner

3. Kulturelle udtryk og værdier

Børns egen kultur er udtryk, der hører sammen med øjeblikket, fx rytmisk lyd, pjat, plagerier, gangarter, mimik og andre kropslige udtryk. Udtrykkene kan også være lege, fortællinger, sange, tegninger, rim, remser, gåder og vittigheder.

Børn skaber ofte deres særlige kulturelle udtryk som en del af deres fællesskaber. De leger med lyde og bevægelser på forskellige måder og tager forskellige medier og fysiske steder i brug på egne betingelser.

Børn hjælper også hinanden med at besvare spørgsmål som fx 'Hvordan er man venner og uvenner?' eller 'Hvad er rigtigt og forkert?'. De lærer af hinanden og videregiver hinandens erfaringer og kompetencer.

Når børn møder voksenkulturen, dens udtryksformer og dens æstetik, bliver deres egne erfaringer udfordret, så børnene inspireres og inddrages i samfundets kulturelle fællesskaber.

Pædagogiske læringsmål

Målet er, at barnet udvikler kompetence til:

at deltage i kulturelle aktiviteter

Kan ikke endnu	Kan med hjælp	Kan næsten selv	Kan
----------------	---------------	-----------------	-----

Indikatorer

Målene kan registreres på flere måder, blandt andet ved, at barnet...

- griber ud, kigger og peger ved højtlesning
- bevæger kroppen til musik og sange
- ser efter og efterligner andre børns lyde og bevægelser

4. Alsidig personlig udvikling

Barnet er på vej til at udvikle en begyndende identitet: 'Hvem er jeg – og hvad kan jeg?'. Det undersøger nysgerrigt, hvad der sker omkring det, og viser, at det vil ses som det menneske, det er.

Barnets kompetencer aflæses som træk i personligheden og ses, når barnet bruger sin intuition, og handler i forskellige sammenhænge.

Barnets alsidige personlige udvikling er en dannelsesproces, hvor det afprøver og udvikler sin identitet, mens det øver sig i at forstå sig selv. Barnet søger anerkendelse, spejler sig og tester sig selv ved at tilkendegive, hvad det kan lide og ikke kan lide. Barnet mærker, hvad det selv har lyst til, hvad det har godt af og passer på sig selv ved at sætte grænser.

Pædagogiske læringsmål

Målet er, at barnet udvikler kompetence til:

at have indlevelse i andre

at tage initiativ

at være psykisk robust

Kan
ikke
endnu

Kan
med
hjælp

Kan
næsten
selv

Kan

Indikatorer

Målene kan registreres på flere måder, blandt andet ved, at barnet...

- gentager lyde, bevægelser og ansigtsudtryk efter andre
- smiler og siger lyde til eget spejlbillede
- bevæger sig mod eller rækker ud efter andre

- tager øjenkontakt
- reagerer på kontakt
- rækker ud med hænderne

- kigger, rækker ud, skubber væk ved nye stimuli
- forsøger sig frem gentagne gange
- kravler eller 'rumper sig' ud i nye omgivelser

5. Krop og bevægelse

Kroppen er et meget komplekst system, og kroppens motorik og sanser gør det muligt for barnet at tilegne sig erfaring, viden og kommunikation. De følelsesmæssige og erkendelsesmæssige processer udvikles, når barnet er virksomt med sanser og motorik. Dermed skabes grundlaget for at være sund og robust.

Gennem aktivitet og sanser får barnet erfaringer og viden, som danner fundament for både trivsel, læring og udvikling.

Barnet lærer og udvikler sig i særlig grad på det motoriske og på det sanse- og bevægelsesmæssige område, når det er fysisk aktivt og opmærksomt over sig i at koordinere sine bevægelser.

Pædagogiske læringsmål

Målet er, at barnet udvikler kompetence til:

at deltage i hverdagsrutiner

at anvende sanserne

at koordinere kroppens grundbevægelser

Kan
ikke
endnu

Kan
med
hjælp

Kan
næsten
selv

Kan

Indikatorer

Målene kan registreres på flere måder, blandt andet ved, at barnet...

- bevæger kroppen i overensstemmelse med det, som finder sted
- smiler eller græder ved kendte lyde, dufte og kropssprog
- kluk-ler ved overraskelser. Udtrykker protestlyde ved afvisning

- ler, når kroppen bevæges
- giver respons på syns-, høre-, lugte-, føle- og smagsindtryk med lyde og mimik
- griner ved kropslig kontakt. Græder ved kropslig belastning

- står på begge ben og bærer sin egen vægt
- går med støtte, skubber sig af sted eller kravler
- sidder uden støtte og tager fra med hænderne, når det vælter til siden

6. Natur og naturfænomener

Barnets oplevelser og undersøgelser i naturen er domineret af leg, kropslighed og sanselighed. Når barnet observerer og eksperimenterer i naturen får det nogle afgørende eksistentielle erfaringer om liv og død, og det får indsigt i menneskets afhængighed af naturen og dens skrøbelighed.

Når barnet mærker de skiftende årstider og ser på dyr og planter oplever barnet, hvordan naturen og dens cyklus fungerer.

Ved at sanse og at være i naturen, erfarer barnet naturens storhed, og hvordan naturen opretholder sig selv.

Disse oplevelser skaber grundlag for barnets udvikling af æstetiske kompetencer.

Pædagogiske læringsmål

Målet er, at barnet udvikler kompetence til:

at modtage naturoplevelser

Kan ikke endnu	Kan med hjælp	Kan næsten selv	Kan
----------------	---------------	-----------------	-----

Indikatorer

Målene kan registreres på flere måder, blandt andet ved, at barnet...

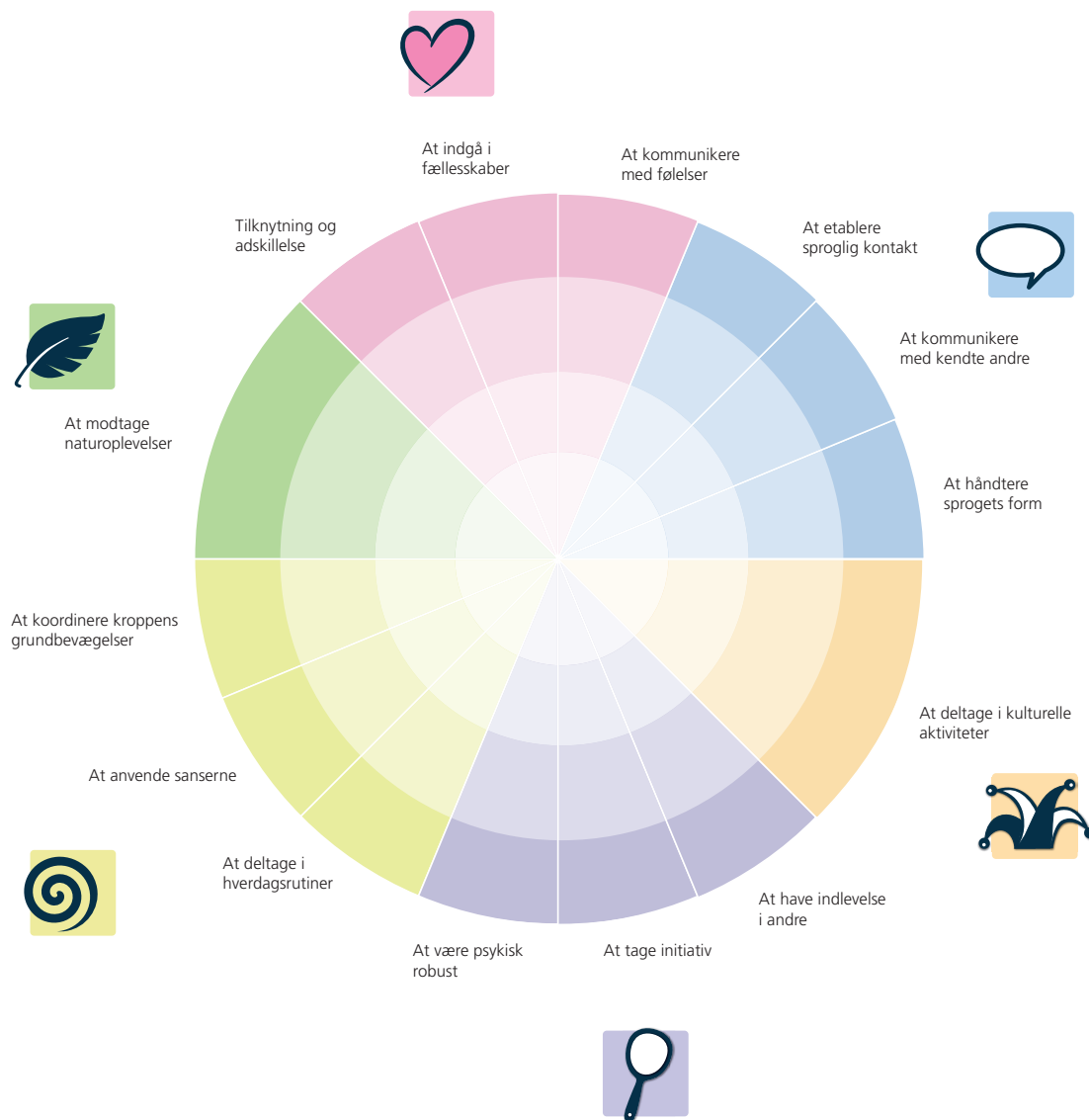
- retter sine øjne og vender sin krop mod lyde og fænomener i naturen
- smiler og rækker armene frem. Græder og tager hænderne op foran ansigtet
- ser, lytter, dufter, smager og rører

Dialoghjul – barnets ressourcer, kompetencer og udviklingsretninger

Dialoghjulet er et redskab til at skabe overblik over barnets kompetencer og nærmeste udviklingszoner.

Barnets navn: _____ født den: _____ udfyldt af: _____ dato: _____

- Sociale kompetencer
- Sproglig udvikling
- Kulturelle udtryk og værdier
- Alsidig personlig udvikling
- Krop og bevægelse
- Natur og naturfænomener

Krydserne på de foregående sider overflyttes ved at skraverse felterne i dialoghjulet indefra og ud således:

Inderste felt: kan ikke endnu
Næste felt: kan med hjælp
Næste felt: kan næsten
Yderste felt: kan

